
A 98-a întâlnire a directorilor generali ai institutelor naționale de statistică - DGINS

(24-25 septembrie 2012)

Conf.univ. dr. Daniela ȘTEFĂNESCU

Reuniunea DGINS a avut loc în Republica Cehă, la Praga.

Programul VIP a fost unul din subiectele care în mod firesc, a captat atenția participanților. Programul VIP urmează să revoluționeze statistica oficială europeană pe calea către un **Sistem Statistic European independent, mai puternic și mai eficient**. Au fost prezenți la reuniune: conducătorii institutelor naționale de statistică și reprezentanți ai organizațiilor internaționale.

Subiectul a fost legat de Programul VIP (în faza de conceptualizare la Eurostat cu contribuția statelor membre).

De ce este necesară ”schimbarea”?

După anul 2005, statistica europeană a cunoscut noi fațete, noi valențe, ca răspuns și adaptări la un mediu mereu în schimbare, ca reacții la criză, iar **progresele** nu au întârziat să apară. Astăzi, putem face referire la:

- Dezbaterile avansate pentru un nou cadru legal al statisticii europene (modificarea Regulamentului CE 223/1997) care să întărească independența profesională a autorităților naționale și europene de statistică;
- Codul European de Bune Practici în Statistică, proiectul Angajamentului de Incredere în Statistică, și toate acțiunile desfășurate în contextul Comunicării Comisiei către Consiliu și Parlamentul European, intitulată ”*Către un management robust al calității*”;
- O structură de guvernanță consolidată la nivelul Sistemului Statistic European (SSE);

-
- O mai bună colaborare între state și EUROSTAT, cu ajutorul unor noi instrumente, cum ar fi rețelele de tip SSE (ESS-net);
 - O nouă abordare în stabilirea priorităților statisticilor europene, în funcție de cerințe;
 - O viziune bine conturată a modernizării diseminării în cadrul SSE în următorul deceniu.

În același timp, dincolo de toate progresele menționate, este o realitate și faptul că s-au schimbat condițiile în care **Sistemul Statistic European** trebuie să producă statistici oficiale de înaltă calitate și, în primul rând, ne referim la **confruntarea cu constrângerile legate de resurse**, extrem de critice, atunci când cererea de informații statistice a continuat și continuă să crească.

Întrebări strategice sunt firești în acest moment:

- Cum va evolua SSE, concentrând eforturile către realizarea de economii de amploare și creșteri de productivitate?
- Sunt oportunități de explorat astfel încât SSE să își sporească eficiența?
- Ar fi posibil ca în cadrul SSE să se identifice oportunități pentru a practica schimburi intensificate de date (inclusiv de micro-date) care să fie ulterior utilizate pentru elaborarea statisticilor?
- Este posibilă reducerea suprapunerilor și duplicărilor în producția de statistici la nivel european?
- Există servicii care ar putea fi standardizate cu sprijinul unor instrumente și soluții IT comune?
- S-ar putea realiza o folosire în comun securizată a resurselor IT (de exemplu rețele, servere, stocare, aplicații și servicii) reducând astfel investițiile și menținând costurile curente de exploatare a sistemelor?
- Ar fi posibil ca o parte a SSE (un anume INS care să funcționeze precum un Centru de Excelență) să asigure servicii pentru restul partenerilor?
- Cadrul legal și cel financiar existent în prezent, resursele umane disponibile ar permite implementarea tuturor acestor activități care conturează un SSE mai integrat?

Este de evidențiat următoarea întrebare generală:

- Toate aceste aspecte pot să conducă la **construcția unui SSE mai puternic și mai eficient, capabil să facă față într-un mod mai adecvat provocărilor existente și viitoare?**

În ce constă Programul VIP?

Programul Sistemului Statistic European, intitulat inspirat VIP, este instrumentul ce va încerca să ofere un răspuns la toate aceste întrebări.

Obiectivul constă în dezvoltarea unei **infrastructuri comune** a SSE, precum și a **cadrlui legal adecvat**, a unor **mecanisme administrative**, pe o abordare de tip arhitectură de întreprindere, care să permită punerea în comun a informațiilor, serviciilor și costurilor între partenerii SSE (autoritățile naționale și europene de statistică), pe baza unor procese mai bine integrate.

Ne vom confrunta bineînțeles cu o **schimbare de paradigmă** a modului în care funcționează sistemul de producție al SSE. Dacă până în prezent, fiecare autoritate statistică, fie ea națională, fie europeană, acoperea domenii distincte, ceea ce genera structuri paralele, suprapuneri și ineficiență, ideea de bază pe care o promovează Programul ESS VIP este de a reduce costurile prin exploatarea de noi forme de cooperare și specializare. O nouă generație de standarde și instrumente de cooperare în domeniu, care au fost până în prezent organizate printr-o mare diversitate de soluții, ar pava calea către această cooperare. Factorii de bază (construirea blocurilor infrastructurii comune) care să permită schimbul de informații și partajarea serviciilor trebuie valorificați.

ESS VIP reprezintă o grupare importantă de activități incluse în Programul Statistic European (PSE) 2013 – 2017 și EUROSTAT a asigurat Statele Membre că acestor activități le vor fi atribuite resurse adecvate.

Cum va fi implementat Programul VIP?

Este esențial să se ajungă la un echilibru între proiectele statistice izolate și controlabile (practica curentă) și investiția în infrastructuri comune și coordonate pentru implementarea programului.

Programul ESS VIP va avea în componență proiecte concrete organizate pe trei direcții:

- **Proiecte de specialitate (orientate pe domenii)** în cadrul cărora schimbul de informații și partajarea serviciilor și costurilor se realizează în domenii statistice specifice;
- **Proiecte tehnice orizontale** care se axează pe crearea unei infrastructuri comune a Sistemului Statistic European pentru schimbul de date și partajarea serviciilor;
- Vor fi lansate concomitent **activități de dezvoltare a cadrlui legal și a mecanismelor administrative** pentru a permite partajarea serviciilor și costurilor.

În selectarea domeniilor statistice care vor fi acoperite de Program se va acorda prioritate celor pentru care există deja un fundament pentru soluții comune, cu un înalt nivel al potențialului de atingere a câștigului de eficiență.

Deși Programul ESS VIP este unul pe termen mediu și lung, se vor putea obține și unele rezultate pe termen scurt.

Programul ESS VIP, gândit ca un set de proiecte orientate pe domenii și proiecte transversale, **va fi inițializat în următoarea configurare:**

- Surse de date administrative;
- Conturi naționale;
- Statistica prețurilor și a transporturilor;
- Registre de întreprinderi, mai exact Sistemul european al registrelor interoperabile statistice de întreprinderi;
- Comerțul internațional cu bunuri (proiectul SIMSTAT);
- Statistica privind tehnologia informației și comunicațiilor;
- Politică comună de validare a datelor.
- Modele informaționale și standarde în materie de date;
- Rețeaua pentru schimbul de informații;
- Arhitectura de referință a centrelor de stocare a datelor;
- Platforma pentru servicii partajate;
- Arhitectura pentru validarea datelor.

EUROSTAT și-a propus ca în următoarele șase luni să fie stabilite organizarea, structura de guvernare și resursele pentru **Programul ESS VIP**.

Succesul Programului ESS VIP va depinde în mare măsură de angajamentul SSE în ansamblul său, precum și de modul prin care se va reuși o colaborare fructuoasă între autoritățile statistice, parteneri în cadrul SSE. Fără întregul potențial al INS-urilor pus la dispoziția elaborării Programului, vor fi probleme pentru concretizare.

În prezent, SSE realizează faptul că este nevoie de schimbare, și a reușit să identifice direcția în care trebuie să se îndrepte. Cum anume SSE își va atinge obiectivele propuse, este o altă etapă prin care Programul VIP se va materializa.